

Sygnatura akt IV Ka 483/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 lipca 2013 roku.

Sąd Okręgowy w Świdnicy w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący :	SSO Ewa Rusin (spr.)
Sędziowie :	SO Adam Pietrzak SO Agnieszka Połyniak
Protokolant :	Agnieszka Kaczmarek

przy udziale Władysławy Kunickiej – Żurek Prokuratora Prokuratury Okręgowej,

po rozpoznaniu w dniu 31 lipca 2013 roku

sprawy M. S. i P. S.

oskarżonych z art. 281 k.k. i art. 156 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego A. N.

od wyroku Sądu Rejonowego w Świdnicy

z dnia 17 kwietnia 2013 roku, sygnatura akt VI K 763/12

I. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. T. R. z Kancelarii Adwokackiej w Ś. 516,60 złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu M. S. z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt IV Ka 483/13

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy w Świdnicy oskarżył M. S. i P. S. o to, że w dniu 31 sierpnia 2012r. w Ś., woj. (...)działając wspólnie i w porozumieniu użyli przemocy polegającej na uderzeniu pięścią oraz szklana butelką po twarzy i głowie A. N. w celu utrzymania się w posiadaniu uprzednio skradzionych pieniędzy w kwocie 400 zł w wyniku czego pokrzywdzony doznał ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci utraty zdolności widzenia w oku lewym to jest o czyn z art. 281 kk i a rt. 156 § 1 pkt 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk.

Sąd Rejonowy w Świdnicy wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2013 roku sygn. akt VI K 763/12 :

I. oskarżonego M. S. uznał na winnego tego, że w dniu 31 sierpnia 2012r. w Ś. woj. (...)bezpośrednio po dokonaniu kradzieży pieniędzy w kwocie 400 zł na szkodę A. N. użył wobec niego przemocy polegającej na uderzeniu pięścią w

twarz i głowę A. N. w celu utrzymania się w posiadaniu uprzednio skradzionych pieniędzy tj. o czyn z art. 281 kk i za to na podstawie tego przepisu wymierzył mu karę 1 (jednego) roku i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności,

II. oskarżonego P. S. uznał za winnego tego, że w dniu 31 sierpnia 2012r. w Ś., woj. (...) swoim zamiarem ułatwił M. S. popełnienie czynu zabronionego w ten sposób, że bezpośrednio po dokonaniu kradzieży pieniędzy w kwocie 400 zł przez M. S. użył wobec A. N. przemocy polegającej na uderzeniu butelką w głowę A. N. po twarzy na skutek czego pokrzywdzony doznał obrażeń ciała w postaci rany perforującej gałki ocznej lewej i rany ciętej powieki oka lewego, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów ciała trwające dłużej niż 7 dni tj. o czyn z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 281 kk i art. 157 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i za to na podstawie art. 19 § 1 kk w zw. z art. 281 kk w zw. z art. 11 § 2 kk wymierzył mu karę 1 (jednego) roku i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności,

III. na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 kk i art. 73 § 1 kk wykonanie orzeczonej w punkcie II wyroku kary pozbawienia wolności oskarżonemu P. S. warunkowo zawiesił za okres próby lat 3 (trzech), oddając oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego,

IV. na podstawie art. 63 § 1 kk oskarżonemu M. S. na poczet orzeczonej w punkcie I kary pozbawienia wolności zaliczył okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania od dnia 3.09.2012r. do 17.04.2013r.,

V. na podstawie art. 415 § 3 kpk powództwo cywilne pozostawił bez rozpoznania,

VI. na podstawie art. 46 § 1 kk orzekł od oskarżonego M. S. obowiązek zaprawienia szkody w części poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego A. N. kwoty 200 (dwustu) złotych,

VII. na podstawie art. 72 § 2 kk zobowiązał oskarżonego P. S. do naprawienia szkody w części poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego A. N. kwoty 200 (dwustu) złotych w terminie 2 (dwóch) miesięcy od uprawomocnienia wyroku,

VIII. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. T. R. kwotę 516,60 zł brutto tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu M. S. z urzędu,

IX. na podstawie art. 624 § 1 kpk zwolnił oskarżonych od ponoszenia kosztów w całości.

Z wyrokiem tym nie pogodził się w całości prokurator

Apelujący działając na podstawie art. 425 kpk i art. 444 kpk zaskarżył wyrok w całości – na niekorzyść oskarżonych. Powołując się na przepis art. 438 pkt 3 i 4 kpk i art. 427 § 2 kpk wyrokowi temu zarzucił:

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydania wyroku, mający wpływ na jego treść, polegający na bezpodstawnym przyjęciu, wbrew zebranym dowodom, iż działanie oskarżonych w zakresie popełnienia zarzucanego im w akcie oskarżenia czynu opisanego w art. 281 kk nie stanowiło współsprawstwa, podczas gdy jak wynika z zebranego materiału dowodowego obaj oskarżeni zadawali ciosy pokrzywdzonemu usiłującemu odzyskać zabrany mu portfel i obaj w czasie zajścia byli w posiadaniu skradzionego A. N. portfela z tym, że M. S. zabrał go zaś P. S. oddał, go co winno prowadzić Sąd do uznania, że zachowanie P. S. nie sposób ocenić jako pomocnictwa lecz winno być ono ocenione jako współdziałanie wraz z M. S. w tym przestępstwie,

II. rażąco niewspółmierność kary 1 (jednego) roku i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres lat 3 wymierzonej P. S., nie uwzględniającej brutalnego i nieadekwatnego do zaistniałej sytuacji zachowania się oskarżonego polegającego na uderzeniu w twarz A. N. za pomocą narzędzia w postaci butelki w czasie gdy ten szarpał się z jego współoskarżonym bratem – M. S. w celu odzyskania zabranego mu portfela, co świadczy o wysokim stopniu demoralizacji P. S. jego lekceważeniu podstawowych norm prawnych i społecznych skłonności do nieuzasadnionego i brutalnego zachowania wobec osób trzecich w sytuacjach konfliktowych, przy równoczesnym nieuwzględnieniu faktu kilkukrotnej wcześniejszej karalności tego oskarżonego za różne przestępstwa w tym przeciwko mieniu, za które odbywał on karę pozbawienia wolności, co jednak nie wpłynęło na zmianę jego postępowania i nastawienie do obowiązujących norm prawnych, co powinno prowadzić do wniosku, że orzeczona

wobec niego kara nie może zostać uznana za sprawiedliwa i zasługuje on na wymierzenie mi bezwzględnej kary pozbawienia wolności w wysokości 2 (dwóch) lat.

Podnosząc powyższe wniosł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do Sądu I instancji celem ponownego rozpoznania.

Także oskarżyciel posiłkowy A. N. wniosł apelację, korzystając z pomocy pełnomocnika.

Apelujący pełnomocnik w oparciu o art. 444 kpk w zw. z art. 445 § 1 kpk zaskarżył wyrok w części dotyczącej oskarżonego P. S. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt II (co do winy), III i V wyroku, i zarzucając mu:

1. obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 156 § 1 pkt 2 kk poprzez zaniechanie jego zastosowania i uznania oskarżonego winnym tak stypizowanego czynu, co niewątpliwie miałyby wpływ na wymiar orzeczonej (choć w oparciu o inną podstawę) kary, gdyż tymczasem w wyniku przedmiotowego czynu oskarżyciel posiłkowy doznał innego ciężkiego kalectwa w postaci częściowego pozbawienia wzroku (w lewym oku), nie zaś jedynie naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia z art. 157 § 1 kk,

2. obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 53 § 1 i 2 w zw. art. 281 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, poprzez wadliwe ich zastosowanie i przyjęcie, że całokształt okoliczności sprawy, w tym stopień społecznej szkodliwości czynu, motywacja, postawa sprawcy i jego właściwości i warunki osobiste oraz rozmiar ujemnych następstw przestępstwa uzasadniają wymierzenie kary w wymiarze 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności, gdy tymczasem adekwatna kara winna wynosić 3 lata pozbawienia wolności,

3. obrazę prawa procesowego, a mianowicie art. 415 § 3 kpk poprzez jego zastosowanie i pozostawienie powództwa cywilnego bez rozpoznania ze wskazaniem braku wykazania przez oskarżyciela posiłkowego utraty wzroku w lewym oku oraz wysokości poniesionej szkody, gdy tymczasem zebrany w sprawie materiał dowodowy (w tym m. in. opinie biegłych, zeznania pokrzywdzonego), a nadto sama sentencja orzeczenia oraz ustalenia zawarte na s. 2 i 3 pisemnego uzasadnienia wyroku traktujące o doznaniu przez pokrzywdzonego rany perforującej gałki ocznej lewej i rany ciężkiej powieki oka lewego pozwala na uwzględnienie powództwa adhezyjnego oskarżyciela posiłkowego, skoro - bez względu na to czy sąd odwoławczy podzieli stanowisko apelacji pokrzywdzonego zawarte w ust 1 powyżej – bezsporne wskutek zdarzenia uszczerbek na zdrowiu został odnotowany i wystąpiły przesłanki opisane w art. 444, 23 i 24 kc.

wniósł o :

1. zmianę wyroku w skarżonej części i podwyższenie wymierzonej P. S. kary do 3 (trzech) lat pozbawienia wolności oraz zasądzenie od oskarżonych solidarnie na rzecz pokrzywdzonego kwoty 20000 zł zgodnie z pozwem adhezyjnym,
2. zasądzenie od oskarżonego P. S. na rzecz oskarżyciela posiłkowego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzupełnieniu apelacji pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego A. N. sprecyzował zakres zaskarżenia wyroku w ten sposób, że zaskarżył go także co do oskarżonego M. S. – w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt V wyroku, nadając tym samym następujące brzmienie zakresowi zaskarżenia apelacji:

„Imieniem oskarżyciela posiłkowego, w oparciu o art. 444 kpk w zw. z art. 445 § 1 kpk zaskarżam wyrok Sądu Rejonowego w Świdnicy – Wydział VI Karny z dnia 17 kwietnia 2013 r. sygn. akt VI K 763/12 (którego odpis doręczono mi wraz z uzasadnieniem dnia 10 maja 2013 r.) w części, a mianowicie odnośnie oskarżonego P. S. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt II (co do winy), III i V wyroku oraz odnośnie oskarżonego M. S. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt V wyroku, i zarzucając mu:”

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Merytoryczne szczegółowe odniesienie się do obu apelacji okazało się niemożliwe.

Przyczyną są niedostateczne motywy zaskarżonego wyroku, których wadliwość nie pozwala na zweryfikowanie prawidłowości toku rozumowania Sądu I instancji w zakresie oceny dowodów.

W szczególności z części ustalającej motywów nie wynika, jaką rolę pełnił oskarżony P. S. w przypisanym mu przestępstwie. Chociaż Sąd I instancji w wyroku przypisał mu pomocnictwo do czynu z art. 281 kk i spowodowanie obrażeń ciała pokrzywdzonego przez uderzenie go butelką w głowę (pkt II dyspozycji wyroku), to jednak taki fakt nie został ustalony. Na k.2 motywów Sąd I instancji jedynie ustala cyt. „kiedy A. N. i M. S. podnieśli się z ziemi, pokrzywdzony otrzymał z boku cios butelką w głowę w okolicę lewej skroni, oka. Butelka w wyniku ciosu nie rozbiła się.” W części motywacyjnej Sąd I instancji przedstawił wnioski, iż to P. S. jest sprawcą uderzenia pokrzywdzonego butelką, bo kupił drugą butelkę wódki, a pierwszą wyrzucił do kosza po zakończeniu kolejki, a ponadto gdyby M. S. posiadał przy sobie butelkę w trakcie szarpaniny, to pokrzywdzony musiałby ją wyczuć, co nie miało miejsca (k. 6 motywów).

Tej treści wnioski pozostają w całkowitej sprzeczności do dowodów osobowych. Otóż pokrzywdzony w toku procesu nie był w stanie określić, który z oskarżonych zadał mu cios butelką w głowę, podkreślał, iż to oskarżony M. S. zabrał mu portfel i to od niego domagał się zwrotu, nawet złapał oskarżonego i szarpał się z nim. Natomiast oskarżony M. S. konsekwentnie (k. 17-19, 26-27, 42, 245 – 246) przyznawał się do winy, w wyjaśnieniach wskazał na co najmniej 2 – krotne uderzenie pokrzywdzonego pięściami, a w końcowej fazie zdarzenia przyznał uderzenie pokrzywdzonego pustą butelką w głowę, która to butelka wówczas się rozbiła. Oskarżony podawał też, że współoskarżony P. S. z przestępstwem nie miał nic wspólnego. Do tej wersji zdarzenia w całej rozciągłości przystają wyjaśnienia P. S. (k. 31-32, 36, 94, 246-247), który to stanowczo zanegował swą winę, przeczył tak kradzieży portfela jak i pobiciu czy szarpaniu się z pokrzywdzonym podawał m. in. że załatwiając potrzebę fizjologiczną słyszał brzęk szkła i w niczym bratu nie pomagał.

Przypisanie ewentualnego współsprawstwa czy pomocnictwa w przestępstwie musi wynikać z jednoznacznych ustaleń faktycznych, wspartych uprzednią wnikliwą oceną dowodów, spełniającą wymogi art. 7 kpk. Czy obaj oskarżeni zadawali pokrzywdzonemu ciosy (jak twierdzi apelujący prokurator) czy też jedynie oskarżony M. S. a współoskarżony P. S. z przestępstwem nie miał nic wspólnego (wedle wersji obu oskarżonych) to kwestia podstawowa dla rozstrzygnięcia sprawy. Nawet jeżeli przyjąć (za zeznaniami pokrzywdzonego) iż to oskarżony P. S. oddał mu portfel, to jednak bez uprzedniego wyjaśnienia, w jaki sposób ten oskarżony wszedł w jego posiadanie nie można przesądzić, że P. S. jest współsprawcą przedmiotowej kradzieży rozbójniczej.

Odrębnej uwagi wymaga kwestia podnoszona w apelacji oskarżyciela posiłkowego, dotycząca przyjętego w wyroku stopnia ciężkości obrażeń ciała pokrzywdzonego. Uszkodzenie lewego oka w postaci utraty zdolności widzenia musi być kwalifikowane jako kalectwo w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 1 kk. Biegły z zakresu okulistyki w opinii pisemnej (k. 294 akt) podkreśla, iż pokrzywdzony wymaga dalszego leczenia i nie można obecnie określić rokowań dokładnych co do stanu wzroku oka lewego w przyszłości. Zabieg operacji zaćmy to zdarzenie zależne od wielu czynników, sam zabieg z istoty rzeczy nie gwarantuje jego powodzenia, a jedynie z założenia rokuje poprawę ostrości wzroku oka lewego. Tak więc redukcja kwalifikacji prawnej do stypizowanej w art. 157 § 1 kk pozostaje chybiona. Aktualne skutki przestępstwa to utrata wzroku w lewym oku pokrzywdzonego i nie ma żadnej pewności, czy podjęte - w bliżej nie określonej przyszłości - leczenie operacyjne skutek ten usunie.

Wobec opisanych wyżej błędów w zakresie ustaleń faktycznych odnośnie do zarzutów obu apelacji dotyczących wymiaru kary oraz kwestionujących orzeczenie o powództwie cywilnym (w apelacji oskarżyciela posiłkowego) byłoby bezprzedmiotowe (art. 436 kpk).

Z przytoczonych powodów Sąd I instancji rozpozna sprawę ponownie, dążąc do poczynienia dokładnych ustaleń faktycznych w zakresie udziału w przestępstwie każdego z oskarżonych, w tym ustalenia, który z nich zadał pokrzywdzonemu cios butelką w głowę i jakie są jego skutki dla zdrowia pokrzywdzonego. W tej ostatniej kwestii należy czynić ostateczne ustalenia po ewentualnym przeprowadzeniu uzupełniającej opinii dotychczas powoływanego biegłego M. B..

mt